

ПОПИТ НА РОЗУМНУ ІНТЕГРОВАНУ МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ

Актуальність розумної інтегрованої мобільності полягає у створенні можливості вирішення низки важливих міських проблем при споживанні послуг міського громадського транспорту, таких як корки, забруднення повітря, надмірне і нерівномірне споживання енергії, поводження з відходами. В аспекті транспортних послуг мобільність пропонується розглядати як складний конструкт, з яким стикаються у великих столичних районах, що включає екологічні та економічні аспекти і потребує високих технологій та добросовісної поведінки людей. З цих позицій розумна інтегрована мобільність повинна бути спрямована на оптимізацію потоків руху, дослідження громадської думки щодо життєдіяльності транспортних систем у містах та якості послуг міського громадського транспорту.

У контексті міського громадського транспорту інтегрована мобільність передбачає формування та функціонування єдиної системи надання транспортних послуг, коли «надавачі мобільності» свідомо співпрацюють та просувають на ринку свої послуги як єдину послугу. Така єдина послуга є складним поєднанням різних варіантів перевезення і пропонується пасажиром частинами пакету послуг.

Передумовами попиту на послуги інтегрованої мобільності є такі [1-6]:

1. Зростання соціальної інклюзії через надання всім громадянам доступу до міських послуг. Так, у 2003 році у м. Тояма (Японія) для допомоги старшому поколінню надавали трамваї з низькою посадкою, громадський транспорт без бар'єрів та смарт-карти;

2. Економічна привабливість міст для роботодавців, бізнесу і туризму, бо послуги мобільності покращують доступ до місць праці, проживання;

3. Екологічність (зменшення рівня шумового забруднення, ефективне використання громадського простору, покращення якості повітря) та підвищення безпеки дорожнього руху;

4. Економія часу та коштів. Наприклад, простій у пробках коштує США близько \$160 млрд. щорічно, включаючи 7 млрд. годин часу, витрачених на проїзд у трафіку та 3 млрд. галонів відпрацьованого палива;

5. Гнучкість руху міських маршрутів, оскільки користувачі зможуть використовувати хмарні платформи та додатки, щоб організувати свої поїздки, бронювати квитки та транспортні засоби он-лайн, користуватися електронними платіжними послугами.

Зарубіжні дослідники [3-4] стверджують, що глобальними детермінантами попиту на розумну інтегровану мобільність є такі:

1. Гармонізація та інтеграція моделей оплати;

2. Орієнтація на стійкий розвиток;
3. Стимулювання попиту на послуги мобільності у пасажирів, особливо, туристів та заохочення участі приватного сектору у розробці платформ і наданні послуг мобільності;
4. Динамічна просторова алокація та ціноутворення в містах та регіонах (наприклад, бордюри, що використовуються для цілей мобільності в один час та для відпочинку в інший час доби) та проектування простору для людей, а не для автомобілів;
5. Розуміння поведінки подорожуючих людей та методів її зміни;
6. Розуміння ролі ключових учасників та надавачів послуг мобільності, як от міська чи обласна влада, подорожуючі люди, приватний сектор (постачальники послуг мобільного зв'язку та технологічні компанії, що розробляють додатки та платформи) і розуміння моделей збалансування інтересів кожного гравця задля покращення мобільності.

У контексті вітчизняних реалій варто виокремити такі детермінанти розвитку міського громадського транспорту: використання інноваційних сервісів, наприклад, додатків для мобільних телефонів, для відстеження руху транспорту та аналізу міської інфраструктури; уніфікація платіжних систем та активне застосування Big Data при оплаті транспортних послуг; інноваційні екосистеми, а саме імплементація моделі «розумного» міського громадського транспорту на засадах екологістики, рециклінгу та утилізації; діджиталізація через нові механізми та послуги, які роблять транспорт більш комфортним для людей; імплементація культури покращення міського простору у напрямку підвищення обізнаності із екологічними наслідками.

Список використаних джерел

1. Борисова Т.М. Оцінка якісних параметрів послуг надавачів міського громадського транспорту Тернополя: результати емпіричного дослідження. *Український журнал прикладної економіки*. 2017. Том 2, № 3. С. 8-15
2. Борисова Т.М. Перспективи діджиталізації міського громадського транспорту України. *Конкурентоспроможність вітчизняних підприємств-надавачів послуг громадського транспорту : актуальні проблеми та європейський досвід їх вирішення* : збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених з міжнародною участю (Тернопіль, 24-25 жовтня 2019 року). Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 143-144
3. Intelligent Transport Conference 2018. *Intelligent Transport*. 2018. Issue 4. P.26-27
4. Integrated Mobility: The Transport Solution For Tomorrow's Cities. URL: <https://mobility.here.com/learn/smart-transportation/integrated-mobility-transport-solution-tomorrows-cities> (дата звернення: 11.05.2020).
<http://marketing.tneu.edu.ua/>(дата звернення: 11.05.2020).
5. Борисова Т.М., Монастирський Г.Л. Marketing innovation activity of urban public transport: results of the empirical study. *Маркетинг та менеджмент інновацій*. 2018. № 3. С. 229-240
URL:https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/68744/1/Borysova_marketing_innovation.pdf
6. Borysova T., Monastyrskiy G., Zielinska A., Barczak M. Innovation Activity Development of Urban Public Transport Service Providers: Multifactor Economic and Mathematical Model. *Marketing and Management of Innovations*, 4, 98-109. URL: <http://doi.org/10.21272/mmi.2019.4-08>